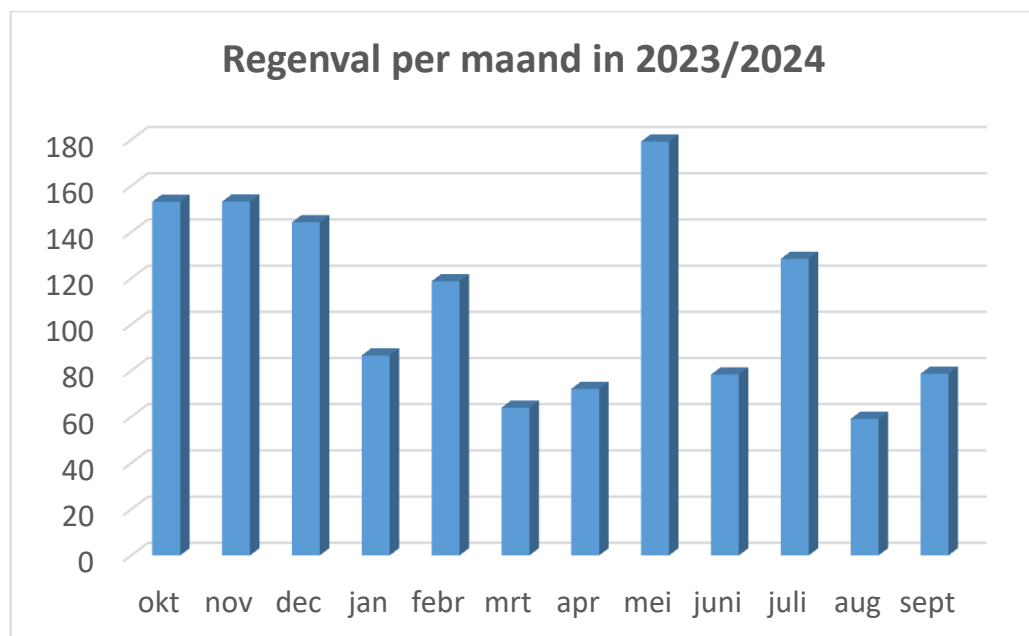

Overzicht

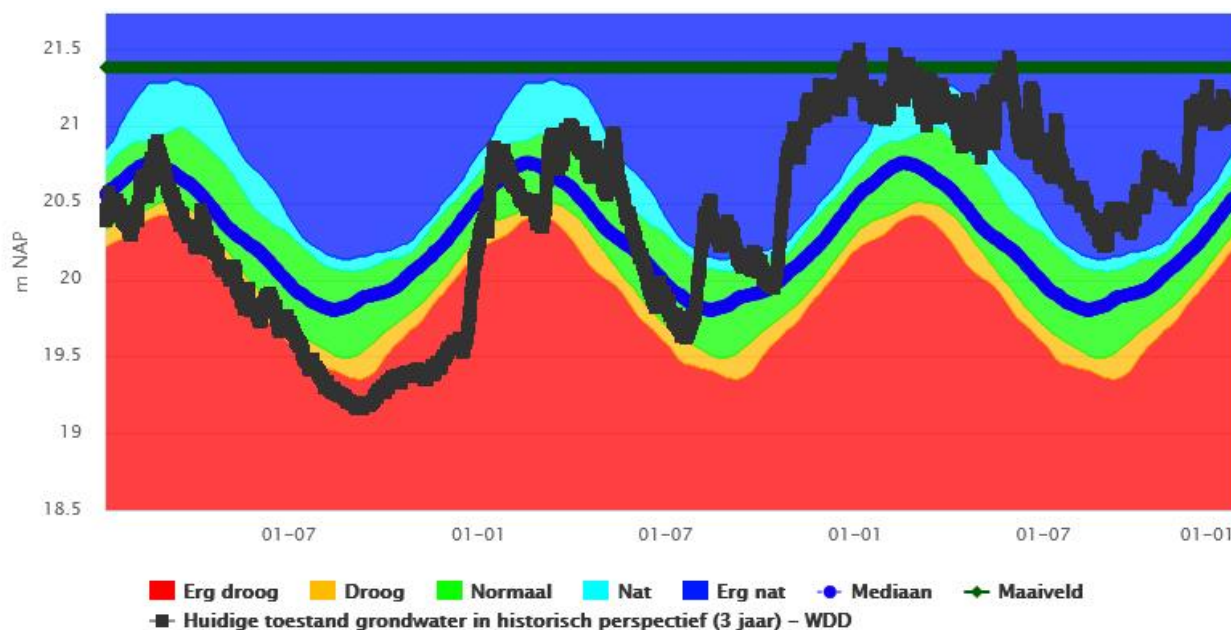
Ook dit jaar hebben enkele vrijwilligers wekelijks de dagvlinders geteld in de vlindertuin tussen 1 april en 31 september. In 48 tellingen zijn 447 vlinders waargenomen. Dat is lager dan gemiddeld, maar niet zo rampzalig als het jaar 2022, mede omdat in het najaar toch nog de nodige vlinders geteld konden worden. Maar het voorjaar en de zomer waren zeker teleurstellend. Bovendien werden er nog niet eerder zo weinig verschillende soorten vlinders geteld : slechts 16 soorten in 2024 tegen 23 gemiddeld ! De relatief lage aantallen zijn ongetwijfeld te wijten aan het weer. Weliswaar was de gemiddelde temperatuur met 16,3 °C gedurende de telperiode vrij normaal, maar het geringe aantal zonuren (1160) en de vele regen (601 mm, grootste hoeveelheid sinds 2007 !) zorgden er voor dat de bloemen snel verwelkten en lieten het grondwaterpeil sterk stijgen. Vooral de maanden mei en juli kenden veel regen en derhalve waren de telcondities toen niet erg ideaal. Het aantal optimale teldagen was dan ook lager dan gemiddeld.

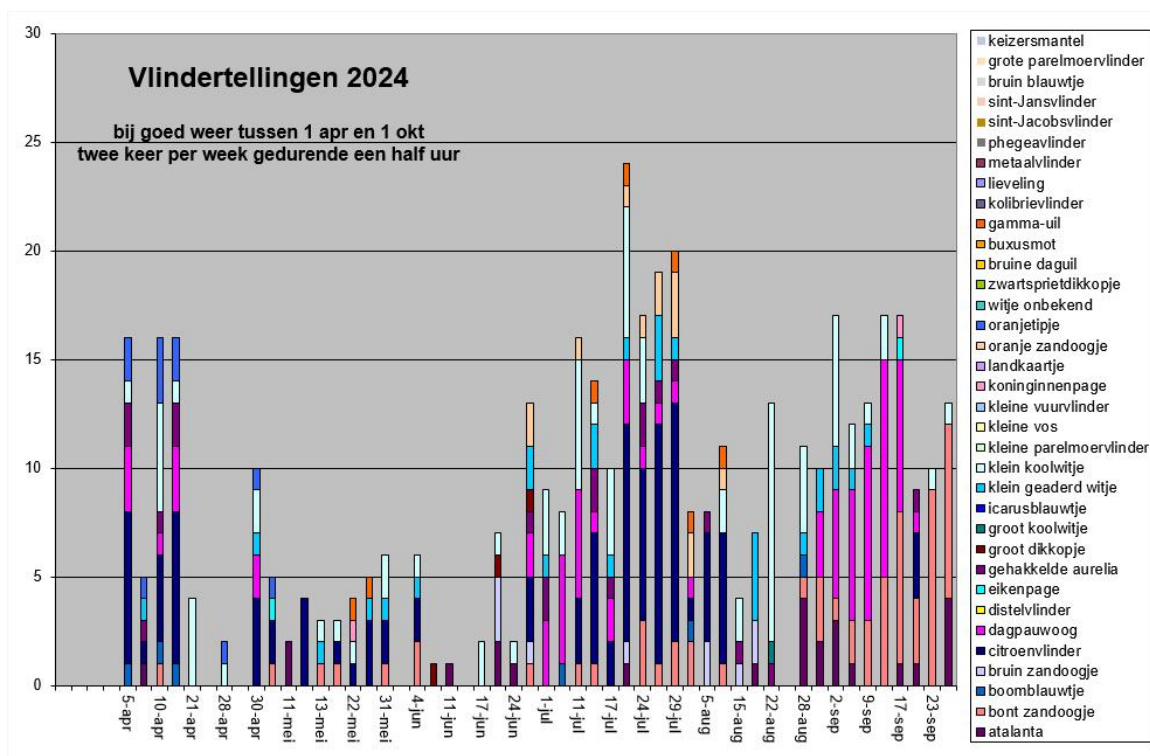
Kijken we naar de grondwaterstand over de laatste drie jaar, dan kunnen we niet anders constateren dan dat het vanaf oktober 2023 het gehele jaar 'hoog water' is geweest. Dat was niet alleen goed te zien bij onze burens (zie afbeelding bovenaan), maar ook een aantal bomen in onze tuin verloren hun bladeren al in de zomer ! Een fenomeen, dat in geheel Nederland werd waargenomen. Ook het waterpeil in de poel liet nooit eerder waargenomen hoogtes zien, zodat een van de zitbankjes zelfs vrijwel onbereikbaar was. En dan te bedenken dat

we in 2017 nog een kuil in het midden van de poel hebben gegraven en bedekt met vijverfolie vanwege de hoge temperaturen en voortdurende droogte !

Toestand grondwater volgens HydroNET bij de Achtereindsestraat in Aalst
over de periode 1 januari 2022 – 1 januari 2025.

In de onderstaande grafiek is het aantal waarnemingen per telling weergegeven. De drie meest voorkomende vlinders waren de citroenvlinder (106), het klein koolwitje (81) en de dagpauwoog (74). Dikkopjes, blauwtjes en overdag vliegende nachtvlinders werden nauwelijks waargenomen. Opvallend was daarentegen wel het grote aantal bonte zandoogjes (61). De rupsen daarvan leven van gras en dat wilde met het vochtige weer kennelijk wel groeien. Duidelijk is dat in de zomerperiode maar weinig vlinders werden waargenomen, waar in andere jaren gemakkelijk meer dan 30 vlinders per telling werden gespot. Het najaar kende vooral een opbloei van de dagpauwoog en het bonte zandoogje.

In de bij dit verslag behorende excel-file is ook een grafiek opgenomen met de vergelijking van de landelijke tellingen, zoals opgegeven door de Vlinderstichting (helaas zonder de dagactieve nachtvlinders), genormeerd naar de vlindersoort die het meest werd geteld (maximum aantal = 100). Voor de vlindertuin is dat in 2024 de citroenvlinder en landelijk het bruine zandoogje zoals vrijwel elk jaar. Het is duidelijk dat onze biotoop met de bijbehorende vlinders afwijkt van het landelijk gemiddelde, alhoewel het klein koolwitje ook landelijk hoog scoort. Daar staat tegenover, dat landelijk het hooibeestje in grote aantallen is gespot, terwijl wij er niet één hebben waargenomen, maar wellicht wordt het geringe verschil met het oranje en bruine zandoogje niet opgemerkt. Volgens de Vlinderstichting (Vlinderbalans 2025) was 2024 over het geheel genomen het slechtste jaar sinds het begin van de tellingen in 1992 ! In de volgende tabel is een overzicht gemaakt van de meeste in de vlindertuin waargenomen soorten in vergelijking met de landelijke trends met tussen haakjes de waargenomen aantallen.

Soort	Vlindertuin Waalre	Landelijke trend
Witjes	Enige achteruitgang in vergelijking met voorgaande jaren	
citroenvlinder	gemiddeld (106)	stabiel (10328)
oranjetipje	relatief weinig (11)	stabiel (2927)
klein koolwitje	gemiddeld (81)	stabiel (35497)
klein geaderd witje	gemiddeld (28)	achteruitgang (23908)
groot koolwitje	achteruitgang (1)	achteruitgang (10421)
Grote dagvlinders	lage aantallen	
atalanta	laag aantal (25)	vooruitgang (15306)
dagpauwoog	gemiddeld (74)	toename (23471)
distelvlinder	<u>niet</u> waargenomen	trekvlinder (1018)
gehakkelde aurelia	gemiddeld (20)	stabiel (1951)
landkaartje	al vier jaar <u>niet</u> waargenomen	achteruitgang (6447)
koninginnenpage	normaal aantal (2)	stabiel (132)
kleine vos	<u>niet</u> waargenomen	achteruitgang (1543)
keizersmantel	<u>niet</u> waargenomen	stabiel (258)
Dikkopjes	achteruitgang	
groot dikkopje	steeds minder waarnemingen (3)	achteruitgang (3792)
zwartsprietdikkopje	al drie jaar <u>niet</u> waargenomen	achteruitgang (4569)
Blauwtjes	sterke achteruitgang	
kleine parelmoervlinder	<u>niet</u> waargenomen	stabiel (1950)
kleine vuurvlinder	<u>niet</u> waargenomen	stabiel (5705)
bruin blauwtje	<u>niet</u> waargenomen	achteruitgang (1548)
icarusblauwtje	<u>niet</u> waargenomen	achteruitgang (8171)
boomblauwtje	normaal aantal (6)	stabiel (1802)
eikenpage	normaal aantal (2)	stabiel (514)

Zandoogjes	gemiddeld in vergelijking met voorgaande jaren	
bont zandoogje	'uitbraak' (61)	stabiel (30308)
oranje zandoogje	lijkt weer wat toe te nemen (13)	stabiel (9549)
bruin zandoogje	afnemend aantal (10)	afnemend (58778)
hooibeestje	<u>niet</u> waargenomen	toename (27231)

Van de overdag vliegende nachtvinders is alleen de gamma-uil waargenomen tijdens de tellingen. Opvallend was het ontbreken van de sint-jacobsvlinder, maar ook de rupsen op de waardplanten werden niet gesignaleerd.

Het is duidelijk dat de landelijke trends niet altijd worden gevolgd, maar dat kan ook het gevolg zijn van onze biotoop en de kleinschaligheid daarvan. Statistisch gezien kunnen daaruit nauwelijks conclusies worden getrokken. Maar het is ook duidelijk dat het relatief lage aantal waarnemingen eveneens door de landelijke tellingen worden bevestigd. Het weer heeft duidelijk een grote negatieve invloed gehad.

In de excel-file is ook een werkblad opgenomen met de frequentie, waarin de verschillende vlindersoorten over de periode 2007-2024 zijn waargenomen. De top drie bestaat al jaren uit de citroenvlinder, ex aequo het klein koolwitje en wat achterblijvend de atalanta.

Naschrift

Alle data en grafieken zijn te vinden in de excel-file 'vawa_vltuin_vlindertellingen 2024.xlsx'. De weerdata zijn afkomstig van het KNMI voor Eindhoven (<https://weerstatistieken.nl/eindhoven>) en de gegevens over de waterstanden van Hydronet (<https://embed.hydronet.com/embed.aspx?id=6045&h=4610815681>) met locatie de Achtereindsestraat in Aalst.

Dank uiteraard weer aan de tellers, die trouw iedere week erop uittrokken, maar natuurlijk ook aan de niet aflatende ijver van de tuiniers in de groep, zodat de tuin er dankzij hen toch altijd weer op zijn mooist bijligt.

